

АНОТАЦІЯ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ - PhD

Назва дисципліни	БІНАРНІ ВІДНОШЕННЯ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ
Кількість кредитів	3 кредити, 90 годин
Назва кафедри	Кафедра алгебри та системного аналізу
ПБ викладача, науковий ступінь та вчене звання	Жучок Юрій Володимирович – професор кафедри алгебри та системного аналізу, доктор фізико-математичних наук, професор. e-mail: zhuchok.yu@gmail.com
Мета й завдання курсу	<p>Мета: ознайомити студентів з основними властивостями теорії бінарних відношень та дослідити її зв'язки з такими математичними областями як теорія множин, теорія алгебраїчних структур, теорія Галуа, теорія зображень», теорія графів і теорія автоматів.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> –дослідити основні типи найуживаніших у математиці бінарних відношень; –вивчити критеріальні властивості основних типів бінарних відношень; –встановити які типи бінарних відношень утворюють напівгрупи та розглянути їх абстрактні характеристики; –розглянути опис напівгруп ендоморфізмів для заданих бінарних відношень; –дослідити відповідності Галуа для упорядкованих множин; –розглянути опис зображень упорядкованих напівгруп бінарними відношеннями.
Результати навчання	<p>В результаті освоєння цієї освітньо-наукової програми у здобувача мають бути сформовані такі компетентності:</p> <p>Інтегральні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> –Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. <p>Загальні компетентності:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. – Здатність генерувати нові ідеї (креативність). – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. – Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. – Здатність вчитися та оволодіти сучасними знаннями. – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. – Здатність бути критичним і самокритичним. – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. <p>Фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Здатність використовувати базовий понятійний апарат теорії бінарних відношень; – Здатність оперувати методами теорії бінарних відношень для характеристики алгебраїчних систем й робити обґрунтовані висновки та рекомендації; – Здатність використовувати різні типи бінарних відношень для встановлення властивостей заданих алгебраїчних систем; – Здатність використовувати метод точних зображень для дослідження будови напівгруп ендоморфізмів бінарних відношень; – Здатність використовувати метод зображень бінарними відношеннями та перетвореннями для опису заданих алгебр; – Здатність використовувати відношення Гріна для дослідження будови заданих класів напівгруп; – Здатність використовувати дедукцію, індукцію в дослідженнях різних типів відношень; – Здатність застосовувати концептуально-методологічні принципи, притаманні сучасній науковій раціональності, для пізнання явищ в алгебрі та теорії бінарних відношень; – Здатність застосовувати сучасні ефективні засоби роботи з науковою та навчально-методичною літературою з теорії бінарних відношень; – Здатність за допомогою інформаційних технологій видобувати, зберігати, аналізувати та репрезентувати отримані наукові данні; – Здатність орієнтуватися у різних поглядах на проблему, формувати власну думку; уміти формулювати задачу, аргументовано обирати оптимальні шляхи розв’язання, аналізувати й осмислювати отриманий розв’язок.
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Теми лекційних занять:</p> <p>Тема 1. Відношення, способи їх задання та основні типи Поняття n-арного відношення. Способи представлення відношень. Найуживаніші типи бінарних</p>

	<p>відношень.</p> <p>Тема 2. Функціональні та кофункціональні відношення. Замикання відношень. Поняття функціонального та кофункціонального відношення. Композиція відношень. Замикання відношень за певною властивістю.</p> <p>Тема 3. Відношення Гріна Відношення еквівалентності. Поняття напівгрупи. Визначення відношень еквівалентності Гріна. Опис відношень Гріна на симетричних напівгрупах перетворень.</p> <p>Тема 4. Напівгрупи бінарних відношень. Повна напівгрупа бінарних відношень. Напівгрупа всіх рефлексивних бінарних відношень. Напівгрупа всіх транзитивних бінарних відношень. Абстрактні характеристики напівгрупа бінарних відношень.</p> <p>Тема 5. Ендоморфізми бінарних відношень Поняття ендоморфізма бінарного відношення та деякі його узагальнення. Ендоморфізми відношень еквівалентності. Ендоморфізми нільпотентних відношень.</p> <p>Тема 6. Зображення упорядкованих напівгруп бінарними відношеннями. Упорядковані напівгрупи. Зображення довільних напівгруп перетвореннями. Зображення упорядкованих напівгруп бінарними відношеннями.</p> <p>Теми практичних занять:</p> <p>Тема 1. Відношення, способи їх задання та основні типи</p> <p>Тема 2. Функціональні та кофункціональні відношення. Замикання відношень.</p> <p>Тема 3. Відношення Гріна.</p> <p>Тема 4. Напівгрупи бінарних відношень.</p> <p>Тема 5. Ендоморфізми бінарних відношень.</p> <p>Тема 6. Зображення упорядкованих напівгруп бінарними відношеннями.</p>
Орієнтація (на кого розрахований курс)	Освітньо-науковий рівень – PhD за спеціальністю 111 «Математика».
Попередня підготовка	Для вивчення дисципліни використовуються сформовані компетентності, знання та вміння, отримані здобувачами в результаті опанування навчальних кредитів з таких обов'язкових компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, як «Загальна алгебра», «Лінійна алгебра», «Математична логіка та теорія алгоритмів».
Як навчатися?	<p>Навчальний курс побудовано на основі єдності аудиторної та позааудиторної роботи, індивідуальних та групових форм навчальної діяльності.</p> <p>Очно:</p> <p>1) аудиторна робота: – сприймання лекційного матеріалу, написання</p>

<p>конспекту;</p> <ul style="list-style-type: none">
– робота на практичних заняттях;
– написання контрольних модульних робіт;
– підсумковий контроль – усне опитування за матеріалом курсу. <p>2) позааудиторна робота:</p> <ul style="list-style-type: none">
– робота з навчальною літературою, рекомендованою викладачем;
– виконання домашніх робіт;
– виконання індивідуального завдання. <p>Дистанційно:</p> <p>1) робота на сайті дистанційного навчання Moodle:</p> <ul style="list-style-type: none">
– робота з навчальним матеріалом курсу: перегляд відео-уроків, вивчення лекційного матеріалу, написання конспекту, виконання практичних робіт;
– робота з навчальною літературою, рекомендованою викладачем;
– написання контрольних модульних робіт;
– виконання індивідуального завдання; <p>2) онлайн-консультації з викладачем засобами Skype або Zoom;</p> <p>3) участь у форумах та чатах курсу на сайті дистанційного навчання Moodle та/або в меседжері Телеграм;</p> <p>4) підсумкове онлайн-опитування викладачем за матеріалом курсу засобами Skype або Zoom.</p> <p>Самостійна робота за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.</p>
--